

Pospíšil, Ivo

Barokní poetika a ideologie

Slavica litteraria. 2010, vol. 13, iss. 1-2, pp. 144-

ISBN 978-80-210-5357-1

ISSN 1212-1509 (print); ISSN 2336-4491 (online)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/103532>

Access Date: 01. 12. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Články ve sborníku jsou psány v jazyce polském, ruském a anglickém.

Předností této publikace je slovník nejdůležitějších pojmů nutných pro pochopení naznačené problematiky. Další přínosnou součástí knihy je bibliografický seznam nápomocný při bádání v této oblasti, které se zdá být velmi aktuální, zvláště v kontextu dnešního „intertextuálního“ vidění světa jako takového.

Natalia Chuveleva

BAROKNÍ POETIKA A IDEOLOGIE

Sivia Lauková: *Sondy do barokovej literatúry*. Univerzita Konštantína Filozofa, Filozofická fakulta, Nitra 2009.

Žačka prof. Marty Kerul'ové Silvia Lauková se zabývá starší slovenskou literaturou, zejména barokem. Z této oblasti publikovala řadu studií na Slovensku i mimo ně, prezentovala svá pojetí na mezinárodních konferencích apod. Barokní literatura má ovšem svou strukturu – svou duchovní dimenzi a ty soubor studií S. Laukové v podstatě pokrývá, tedy problematiku barokní duchovní písně, téma marnosti/pomíjivosti („vanitas vanitatum“, tedy „marnosti nad marnost“ – s reflexí starozákonního Kazatele/Ecclesiastes). *Slovenské verše* (1652) Petra Benického, který je také autorem *Maďarských rytmů* (1664, Magyar Rithmusok) jsou psány v tzv. slovakizované češtině: do jaké míry je slovakizovaná, do jaké míry jde o dobové české tvary, zůstává otevřené, ale to je otázka širší a souvisí s celou koncepcí slovenského jazyka a literatury v současné slovenské lingvistice a literární vědě. Toto dílo – stejně jako *Valaská škola mravův stodola* (1755) Hugolína Gavloviče – je natolik zajímavé, byť silně imitativní, že by se slušelo uvádět je zcela systémově do širších souvislostí; takhle to vypadá, jako by šlo o nějaké výlučné opusy. Kýžená kontextualita se týká také tematických a problémových okruhů, mimo jiné např. tématu smrti (thanatologie), dnes opět – stejně jako v baroku – téma vysoce frekventované a dokonce módní. V případě Gavloviče, jak Lauková uvádí, lze najít v dosti reprezentativním shluku v podstatě všechny důležité okruhy tématu „vanitas vanitatum“ v barokní literatuře. Podobného tématu se týkají i motivy marnosti v díle Jána Abrahamffyho *Knížka modliteb nábožných* (Trnava 1693; svět je smrt, kdo ho nemiluje, zůstává naživu – s. 44). Motivы marnosti nachází autorka i v proslulém zpěvníku *Cantus Catholici*; motiv smrti je v již zmíněné Gavlovičově Valaské škole.

Duchovní píseň je ve svazku v menšině; vynikající je studie o modlitbách jako písních a písních jako modlitbách v barokních kancionálech (s. 71–80). Otevřené zůstává srovnání dvou reprezentativních konfesionálních kancionálů – *Cithary sanctorum* a *Cantu Catholici*.

Poněkud nám tu chybí finální zobecnění, jež by jednotlivé studie metodologicky a koncepčně ujednotilo a ukázalo na autorčin specifický pohled, stejně jako již zmiňované širší evropské pozadí.

Ivo Pospíšil